

AUTOLESIÓ COM A SENYAL TRANSCULTURAL ENTRE MALESTAR I
COMUNICACIÓ: COMPARACIÓ DE UNA MOSTRA ITALIANA I UNA
D'EXTRACOMUNITÀRIA

S, Costa¹; G, Rigon²; D.G, Poggioli¹; A, Mancaruso³; S, Chiodo¹; A, Cassetti¹

Es presenta una mostra de 13 pacients (6 homes i 7 dones, edat mitjana 16 anys) agrupats per actes d'autolesió sense temptativa de suïcidi en urgències psiquiàtriques infantils d'un hospital de dia. L'anàlisi estadística diferencia dues poblacions clíniques amb diferent composició de gènere, en les quals l'acte d'autolesió té funcions diferents: una població "clàssica", de tipus occidental, amb prevalença femenina per a la qual tallar-se provoca alleujament, i una població constituïda sobretot per homes, extracomunitaris, per als qual "el tall" té la funció d'expressar ràbia i protesta. PARAULES CLAU: trastorn de la personalitat, comportament autolesiu, psiquiatria transcultural

* Una versió d'aquest treball es va presentar al V Congreso AEPEA, a Lugano. Els resultats es publicarà, també, a la revista *Psichiatria dell'Infanzia e dell'Adolescenza*. El Centre de Justícia de Menors va autoritzar la publicació de les dades. Agraïm la col·laboració del Dr. Centomani, Dra. Martini, Dra. Ziccone, Dr. Biscaglia, Dr. Pascotto i del personal educatiu, de custòdia i de infermeria de l'*Istituto Penale Minorile*.

1. Neuropsiquiatre infantil, Unitat Operativa de Psiquiatria i Psicoteràpia de l'Edat Evolutiva, Departament de Salut Mental, Bolonia, Italia. 2. Psiquiatre, Neuropsiquiatra infantil. 3. Psicòloga.

Correspondència: Stefano.Costa@ausl.bologna.it

DOL MIGRATORI EXTREM: LA SÍNDROME DE L'IMMIGRANT AMB
ESTRÈS CRÒNIC I MÚLTIPLE (SÍNDROME D'ULISSES)*

Joseba Achotegui**

El treball postula que existeix una relació directa i inequívoca entre el grau d'estrès límit que viuen determinats immigrants i l'aparició de la seva simptomatologia. La síndrome d'Ulisses es caracteritza per la presència d'uns determinats estressors o dols –soledat forçada, indefensió, pors, etc.– de manera crònica i sense suport social i, també, per l'aparició d'un conjunt de símptomes psíquics i somàtics que s'emmarquen en l'àrea de la salut mental, en el límit de la psicopatologia. Caldria evitar que les persones que pateixen aquest quadre acabessin empitjorant i arribin a patir un trastorn mental estàndard, amb la qual cosa seria convenient la intervenció d'altres professionals –treballadors i educadors socials, infermeria, etc.– no només psicòlegs o psiquiatres. PARAULES CLAU: migració, salut mental, estrès, dol migratori, prevenció.

* La investigació en la que es basa aquest article té el seu origen en un projecte coordinat de I+D (SEJ2005-09170-C04-01) finançament pel Ministeri d'Investigació i Ciència.

** Psiquiatre. Professor Titular de la Universitat de Barcelona. Director del SAPPIR (Servei de Atenció Psicopatològica i Psicosocial a Immigrants i Refugiats) de l'Hospital de Sant Pere Claver de Barcelona.

Correspondència: sappir@terra.es www.migra-salut-mental.org Blog: Achotegui.com

APROXIMACIÓ PSICOTERAPÈUTICA ALS CASOS DIFÍCILS (I)

F. Palacio Espasa *

En aquest article ens plantegem el problema de la psicoteràpia en els casos difícils entesos com el contrari dels casos d'indicacions de consulta terapèutiques o de psicoteràpies breus (pares-fills o de tipus «focal»). Es donen exemples clínics que permeten d'il·lustrar la hipòtesi que les intervencions psicoterapèutiques breus poden realitzar-se sobretot en les organitzacions de la personalitat de tipus neuròtic o «paradepressiu». En les organitzacions *borderline* més o menys regressives les possibilitats de construir un «focus psicoterapèutic central» es redueixen i amb això la possibilitat de d'operar una acció psicoterapèutica breu, tot i que és pot intentar. En les organitzacions de la personalitat més regressives amb trets psicòtics infantils d'autisme o simbiòtics, fins i tot la psicoteràpia convencional troba grans obstacles, en particular reaccions terapèutiques negatives. **PARAULES CLAU:** psicoteràpia, intervencions psicoterapèutiques breus, personalitat neuròtica, psicosi.

* *Psiquiatre. Professor de Medicina. Ex cap de Servei de Psiquiatria del nen i de l'adolescent, HUG. Ginebra.*

Correspondència: francisco.palacio@medecine.unige.ch

LA FOLIE A DEUX: HIPÒTESI I/O MODEL D'UN FUNCIONAMENT INTERPERSONAL

Anna Maria Nicolò *

Utilitzant la metàfora de Freud de la placa fotosensible que fa visible la part final de l'espectre, l'autora suggereix que els aspectes complementaris i mútuament reverberants de dues personalitats provoquen l'amplificació i influència mútua d'afectes o parts contingudes del *self* que en altre circumstància romandrien inactives. El fet rellevant és principalment l'aparició de nous aspectes que sempre havien format part d'aquest individu. Aquest procés pot, en casos extrems, pot fer aparèixer aspectes d'allò que fins aquell moment havia estat la identitat coneguda pel propi individu i pels demés. *La folie à deux* s'ubica en l'extrem patològic de l'espectre, però es pot veure com a model universal d'un funcionament psicològic bipersonal en el que el vincle és l'element central. En aquest cas, el vincle en si mateix pot activar i induir aspectes en cadascuna de les personalitats mentre interactuen. Un vincle és el tercer objecte co-construït per dos o més membres mútuament interdependents d'una família. És una co-construcció inconscient compartida pels membres, els influeix i és suficientment poderós com per prevenir el desenvolupament de trastorns de la personalitat. **PRAULES CLAU:** *folie à deux*, patologia transpersonal, subjecte, parella, relacions d'objecte.

* *Metgessa, neuropsiquiatra infantil. Membre ordinari didacta de la Societat Psicoanalítica Italiana (SPI) i de la International Psychoanalytical Association (IPA). Directora científica i responsable de la revista *Interazioni* i Directora científica de la *International Review of Psychoanalysis of Couples and Families*.*

Correspondència: anna.nicolo@tin.it

EL SENTIMENT DE SEGURETAT ÉS UN CAMÍ DEL DESENVOLUPAMENT

Luis J. Juri**

Per a una psicopatologia del desenvolupament (Waddington, Bowlby) el sentiment de seguretat és un camí possible del desenvolupament, que pot o no recórrer-se. La construcció del sentiment de seguretat comença en els períodes preverbals de la vida i continua amb la influència del llenguatge. La via episòdica (allò vist i escoltat) i la via semàntica (allò dit) contribueixen a establir-lo o a socavar l'esmentat sentiment. Per a John Bowlby el psicoterapeuta és un "company d'exploracions" del pacient. La

psicoteràpia haurà de proveir un sentiment de seguretat i confiança. PARAULES CLAU: desenvolupament, seguretat, base segura, endogenisme, intersubjectivitat.

* Versió més amplia d'un article que es va publicar en la pàgina web de la Càtedra de Psicofisiologia. Professor Dr. Roberto Frenquelli. Universitat Nacional de Rosario (Argentina).

** Psicòleg psicoanalista. Membre de la International Attachment Network IberoAmericano (IAN-IA).

Correspondència: luisjuri@arnet.com.ar

AVALUACIÓ DE L'AFERRAMENT EN ADOLESCENTS I ADULTS: ADAPTACIÓ XILENA DEL QÜESTIONARI D'AFERRAMENT CAMIR

María Pía Santelices¹; Valeria Ramírez²; Iván Armijo¹; Claudia P. Pérez-Salas¹; Marcia Olhaberry¹

El qüestionari d'aferrament en adults, CAMIR, de Pierrehumbert et al. (1996) avalua el vincle de l'aferrament en adults. L'article exposa el procés d'adaptació de l'instrument a la realitat social i cultural xilena i la seva aportació a l'avaluació de l'aferrament en adolescents. A més, es presenta l'anàlisi estadística de l'aplicació en una mostra xilena, la qual va posar en evidència propietats psicomètriques adequades per avaluar els models individuals de relació d'adolescents i adults en el context xilè. PARAULES CLAU: aferrament, adolescents, models individuals de relació, propietats psicomètriques.

* Aquest article va estar finançat per: Proyecto de Dirección General de Postgrado, Investigación, Centros i Programas de la Pontificia Universidad Católica de Chile, DIPUC N°2003/15E2 i Proyecto de Fondo Nacional de Desarrollo Científico y Tecnológico, FONDECYT N° 1040760.

1. Llicenciada en psicologia; 2. Sociòloga

Correspondència: Pontificia Universidad Católica de Chile. Vicuña Mackena 4860 Macul. Santiago Chile. msanteli@uc.cl

EXPERIÈNCIES I FUNCIONS DEL NARCISME EN ELS TRASTORNS DE LA PERSONALITAT EN EL NEN I L'ADOLESCENT

Alain Braconnier* y Sandra Murcia**

La noció de trastorn de la personalitat narcisista i el concepte de narcisisme són complexos. Ens proposem estudiar aquests trastorns en els nens des d'un punt de vista funcional i no estructural. L'elecció s'ha fet tenint en compte el desenvolupament que caracteritza aquesta època de la vida. A partir d'un cas clínic destaquem tres funcions: una necessitat de crear un moment per a si mateix, una necessitat de satisfacció a través del seu cos i una necessitat d'autopreservació dels fantasmes agressius i les seves projeccions. Per al nen, el narcisisme es pot entendre, igualment, com un espai protegit que permet el subjecte viure en el millor dels mons possibles. PARAULES CLAU: trastorn de la personalitat, nen, adolescent, narcisisme.

* Metge, psiquiatra, psicoanalista. Director del Servei per a adolescents i joves adults Centre Philippe Paumelle, Paris, França.

** Consultation pour adolescents et jeune adults. Centre Philippe Paumelle, Paris, France

Correspondència: alain.braconnier@asm13.org

RELACIÓ DE LES IMATGES AMB LA VIOLÈNCIA I LA INCIDÈNCIA D'AQUESTES EN ELS ADOLESCENTS

Teresa Sunyé Barcons *

Assistim en l'actualitat a un augment de les imatges que rauen en els racons més íntims del subjecte humà, imatges a les quals sovint es fan culpables del preocupant increment dels actes de violència gratuïts. Per poder entendre la relació entre imatge i violència en primer lloc hem d'interessar-nos per la mateixa naturalesa de la imatge. Això ens permetrà reflexionar sobre les dificultats psíquiques que comporten per als adolescents el devenir adult en una societat la qual una faceta de la imatge ha adquirit un paper predominant. PARAULES CLAU: imatges, violència, fusió, simbolització, paraula, adolescents.

* Psicòloga clínica. Psicoanalista. Col·laboradora de la Càtedra UNESCO de la Universitat Politècnica de Catalunya (UPC)
Correspondència: teresasunye@comb.es